

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΡΥΖΙΟΥ

ΤΩΝ Κ.Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΕΝΙΔΗ και ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΚΟΥΤΟΓΛΙΔΗ*

Έργαστήριο Άγροτικής Οικονομικής και Πολιτικής
Άριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο πληθωρισμός που έπληξε έντονα την χώρα μας τα τελευταία χρόνια είναι γεγονός ότι επηρέασε σημαντικά τα εισοδήματα των διαφόρων παραγωγικών τάξεων. Βέβαια, ο βαθμός και η κατεύθυνση επηρεασμού των εισοδημάτων εξαρτάται από το πώς επηρεάζονται τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παράγουν από την μία μεριά και από την άλλη μεριά τα αγαθά και οι υπηρεσίες που αγοράζουν.

Στην παρούσα εργασία γίνεται μιá προσπάθεια να έρευνηθῆ πώς ο πληθωρισμός επηρέασε τα εισοδήματα των παραγωγών ρυζιού κατά την χρονική περίοδο 1971 - 1976. Αυτό σημαίνει ότι θά πρέπει να έρευνηθῆ ταυτόχρονα πώς ο πληθωρισμός επηρέασε τις τιμές των διαφόρων συντελεστών παραγωγῆς ρυζιού (έδαφος, εργασία, διάφορες μορφές κεφαλαίου) και συνεπώς το κόστος παραγωγῆς του και πώς εξελίχθηκαν οι τιμές ρυζιού ώστε να γίνη ἡ σχετική συγκριτική ἀνάλυση. Πιό ἀναλυτικά, στην έρευνα αυτή θά μελετηθῆ πώς ο πληθωρισμός επηρέασε :

1. Τις τιμές των συντελεστών παραγωγῆς ρυζιού.
2. Το κόστος παραγωγῆς ρυζιού.
3. Τις τιμές ρυζιού.
4. Τα εισοδήματα των παραγωγών ρυζιού.

Ἡ έρευνα αυτή έχει διεξαχθῆ στὸν Νομό Θεσσαλονίκης και βασίζεται κυρίως σέ πρωτογενῆ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ληφθῆ ἀπὸ ὀδόντα τρεῖς γεωργικὲς ἐκμεταλλεύσεις ἐπτά (7) Κοινοτήτων ("Άγιος Ἄθανάσιος, Ἄδενδρο, Καλοχώρι, Κύμينا, Νέα Ζωή, Μάλγαρα και Πύργος) τοῦ Νομοῦ Θεσσαλονίκης γιὰ τὰ ἔτη 1971 - 1974 και ἀπὸ σαράντα ἐπτά (47) ἐκμεταλλεύσεις τεσσάρων (4) Κοινοτήτων

* Ο κ. Χρῆστος Καμενίδης είναι διδάκτορας Ἄγροτικής Οικονομικής τοῦ Πολιτειακοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μίσιγαν, ΗΠΑ και ὁ κ. Χαράλαμπος Κουτογλίδης είναι διπλωματοῦχος Ἄγροτικής Οικονομικής Πανεπιστημίου Νεαπόλεως, Ἰταλία.

(Καλοχώρι, Κύμينا, Νέα Μάλγαρα και Πύργος) για τὰ ἔτη 1975 και 1976.

Πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι τὸ παραπάνω δείγμα τῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύ-
δεν ἦταν τυχαῖο ἀλλὰ ἐπιλεγμένο. Ἡ ἐπιλογή τῶν ρυζοπαραγωγῶν βασίσθηκε
στὴν ἐπιθυμία και στὴν δυνατότητά τους νὰ μᾶς δώσουν ἀξιόπιστα και ἀκριβῆ
στοιχεῖα.

Τέλος, ἡ συγκέντρωση τῶν στοιχείων ἔγινε μὲ ἐπισκέψεις στοὺς παραγω-
γούς κατὰ ὀρισμένα χρονικὰ διαστήματα.

II. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΡΥΖΙΟΥ

Οἱ τιμές τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς ποὺ χρησιμοποιοῦνται στὴ ρυζο-
καλλιέργεια παρουσίασαν μία συνεχῆ αὔξηση ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976, ἰδιαίτερα
μετὰ τὸ 1973, λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ ποὺ παρουσιάσθηκε τόσο στὴν Ἑλλάδα
ὄσο και στὸ ἐξωτερικό. Ἡ αὔξηση, ὄμως, αὐτὴ δὲν ἦταν ἴση και ταυτόχρονη για
ὄλους τοὺς παραγωγικοὺς συντελεστῆς ἀλλὰ παρουσιάσθηκαν ὀρισμένες διαφο-
ρῆς τόσο στὸ χρόνο πραγματοποιήσεώς της, ὄσο και στὸ μέγεθός της. Οἱ διαφορῆς
αὐτῆς ὀφείλονται κυρίως στὴν παρέμβαση τοῦ κράτους.

Παρακάτω ἀναλύεται λεπτομερέστερα ἡ ἐξέλιξη τῶν τιμῶν τῶν κυριώ-
τέρων συντελεστῶν παραγωγῆς κατὰ τὴν διάρκεια τῆς μελετηθείσης περιόδου
1971-1976.

1. Ἐνοίκιο χωραφιῶν.

Τὸ ἔδαφος ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τοὺς βασικότερους συντελεστῆς τῆς γεωργικῆς
παραγωγῆς, γεγονός τὸ ὀποῖο συνδυαζόμενο μὲ τίς βασικῆς ὀικονομικῆς ἰδιότητές
του συνετέλεσε στὴν σημαντικὴ ἐπίδραση τοῦ πληθωρισμοῦ τόσο ἐπὶ τῆς ἀξίας
του ὄσο και ἐπὶ τῆς ἀμοιβῆς του.

Πράγματι, ἡ αὔξηση τῆς ἀμοιβῆς τοῦ συντελεστοῦ παραγωγῆς «ἔδαφος»
ἦταν σχεδὸν κατακόρυφη, ὄπως φαίνεται στὸ σχῆμα 1 και στὸν πίνακα 1.

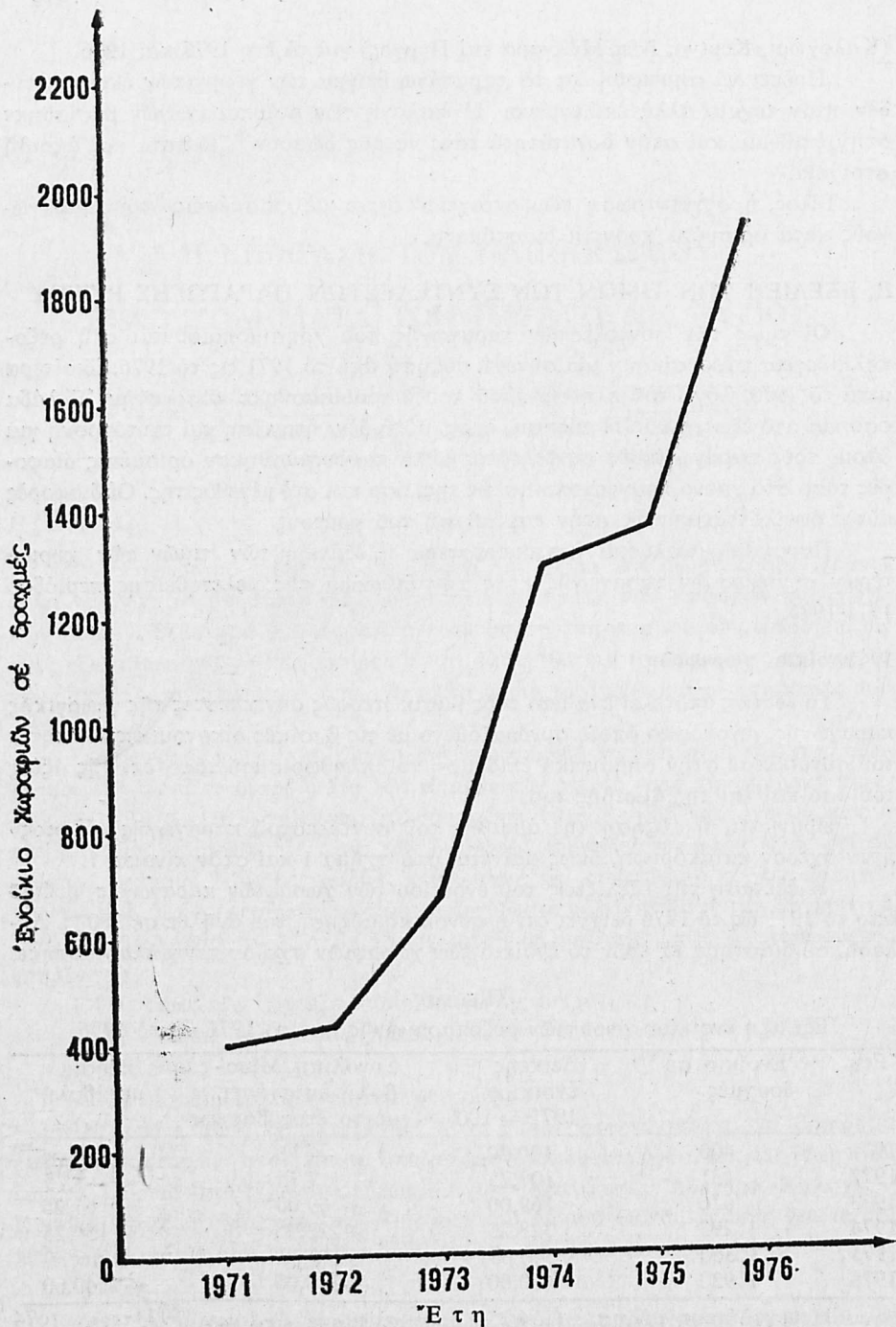
Ἡ ἐξέταση τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἐνοικίου τῶν χωραφιῶν παραγωγῆς ρυζιοῦ
ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976 δείχνει ὅτι ἡ συνολικὴ αὔξησή του ἀνήλθε σὲ 380%. Δη-
λαδῆ, σὲ διάστημα ἕξ ἐτῶν τὸ ἐνοίκιο τῶν χωραφιῶν σχεδὸν πενταπλασιάστηκε.

Πίνακας 1

Ἐξέλιξη ἐνοικίου χωραφιῶν ρυζοπαραγωγῆς ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976.

Ἔτη	Ἐνοίκιο σὲ δραχμῆς	Δείκτης ἐνοικίου 1971 = 100	Συνολικὴ Μετα- βολὴ ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔτος βάσεως	Ἐτησί- α μεταβολὴ
1971	400	100,00	—	—
1972	431	107,75	+ 7,75	+ 7,75
1973	676	169,00	+ 69,00	+ 61,25
1974	1.293	323,25	+ 223,25	+ 154,25
1975	1.360	340,00	+ 240,00	+ 16,75
1976	1.920	480,00	+ 380,00	+ 40,00

Ἡ μεγαλύτερη αὔξηση (154,25%) σημειώθηκε ἀπὸ τὸ 1973 στὸ 1974
(πίνακας 1).



Σχήμα 1 : Έξέλιξη του ένοικίου των χωραφιών ρυζοκαλλιέργειας από τὸ 1971 ὡς τὸ 1976.

Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ πίνακος αὐτοῦ προκύπτει καθαρά ὅτι μὲ τὴν ἐμφάνιση τῶν πρώτων συμπτωμάτων τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ Κράτους λήψη μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του, ὁ συντελεστής παραγωγῆς «ἐδαφος» παρουσίασε τὴν μεγαλύτερη αὔξηση τόσο τῆς ἀξίας του ὅσο καὶ τῆς ἀμοιβῆς του. Αὐτὸ ἐξηγεῖται εὐκόλα, διότι ὅσοι διέθεταν ἀποταμιευμένα χρήματα ἔσπευσαν νὰ ἀγοράσουν χωράφια καὶ ἄλλα ἀκίνητα, πὺ θεωροῦνται οἱ ἀσφαλέστερες ἐπενδύσεις κατὰ τὶς περιόδους πληθωρισμοῦ.

2. Ἀμοιβὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας.

Τὸ ρύζι περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν περισσότερο μηχανοποιημένων καλλιεργειῶν, ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια πὺ γενικεύθηκε ἡ μηχανικὴ συγκομιδὴ τοῦ προϊόντος. Ὑπάρχουν, ὅμως, ὀρισμένες καλλιεργητικὲς φάσεις οἱ ὁποῖες, μέχρι σήμερα δὲν ἔχουν μηχανοποιηθῆ, ὅπως π.χ. ἡ σπορά, ἡ ἐπιφανειακὴ λίπανση, ἡ παρακολούθηση τοῦ νεροῦ καὶ ἡ προστασία τῆς καλλιεργείας ἀπὸ τὰ πτηνά. Οἱ δύο τελευταῖες καλλιεργητικὲς φροντίδες χρειάζονται ἀρκετὲς ὥρες ἀνθρωπίνης ἐργασίας, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴ ἐπιβάρυνση τοῦ κόστους παραγωγῆς τοῦ ρυζιοῦ.

Ἡ ἐξέλιξη τῆς ἀμοιβῆς τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976, παρουσιάζεται στὸ σχῆμα 2 καὶ στὸν πίνακα 2.

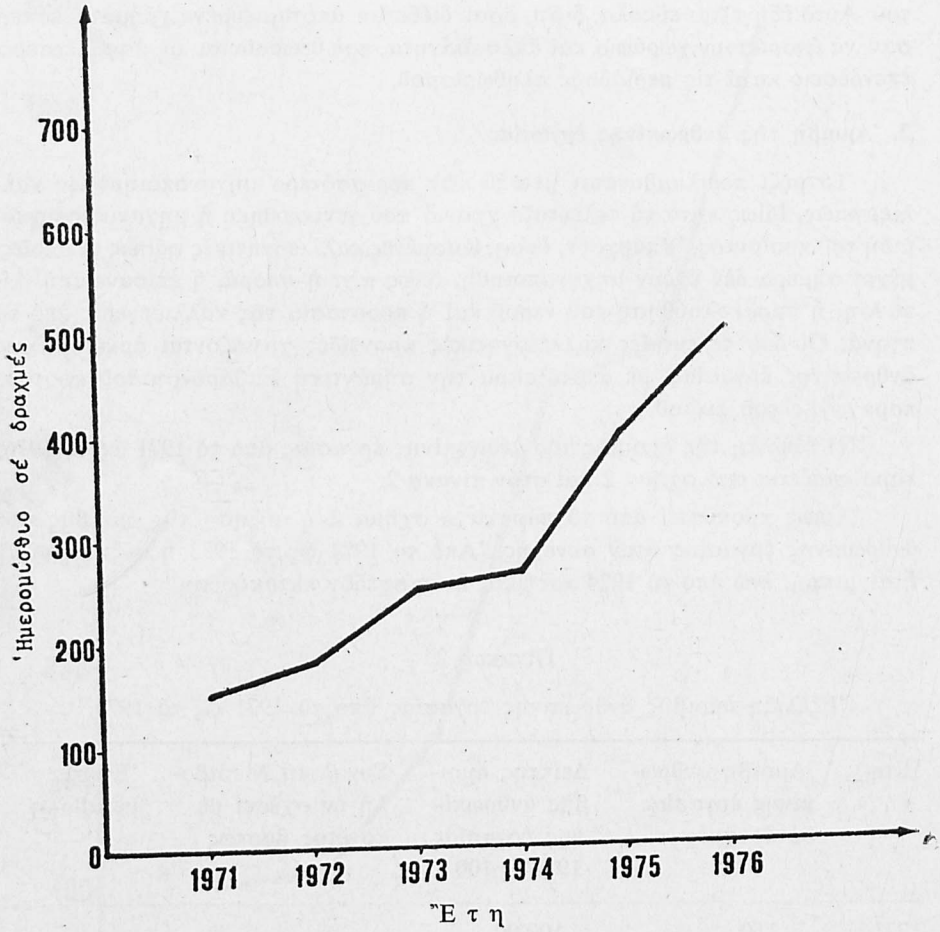
Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ παρακάτω σχῆμα 2 ἡ αὔξηση τῆς ἀμοιβῆς τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας ἦταν συνεχῆς. Ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1973 ἡ αὔξηση αὐτὴ ἦταν μικρὴ, ἐνῶ ἀπὸ τὸ 1974 καὶ μετὰ ἦταν σχεδὸν κατακόρυφη.

Πίνακας 2

Ἐξέλιξη ἀμοιβῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976.

Ἔτη	Ἀμοιβὴ ἀνθρωπίνης ἐργασίας σὲ δραχμὲς	Δείκτης ἀμοιβῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας 1971 = 100	Συνολικὴ Μεταβολὴ ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔτος βάσεως	Ἐτησία μεταβολὴ
1971	150	100,00	—	—
1972	180	120,00	+ 20,00	+20,00
1973	250	166,67	+ 66,67	+46,67
1974	264	176,00	+ 76,00	+ 9,33
1975	400	266,67	+166,67	+90,67
1976	500	333,33	+233,33	+66,66

Ἡ συνολικὴ αὔξηση τῆς ἀμοιβῆς τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας κατὰ τὴν περίοδο 1971 - 76 ἀνῆλθε σὲ 233,33% μὲ μεγαλύτερο ποσοστὸ αὐξήσεως (90.67%) τὸ ἔτος 1975 (Πίνακας 2).



Σχήμα 2 : Έξελιξη του κόστους ανθρώπινης εργασίας.

Ἐπί πλέον στή ρυζοκαλλιέργεια υπάρχουν ὀρισμένες ἐργασίες (σπορά καὶ ἐπιφανειακὴ λίπανση) ποὺ ἡ ἀμοιβὴ τους δὲν υπολογίζεται μὲ βάση τὶς ὥρες ἐργασίας ἀλλὰ μὲ βάση τὸ στρέμμα. Ἡ ἀμοιβὴ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, λόγω τῆς φύσεώς τους, εἶναι ὑψηλὴ καὶ ἡ ἐξέλιξή της κατὰ τὴν ἐν λόγω περίοδο φαίνεται στὸν πίνακα 3.

Πίνακας 3

Ἐξέλιξη ἀμοιβῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας γιὰ τὴν σπορὰ καὶ τὴν λίπανση σὲ δραχμὲς ἀνὰ στρέμμα.

Σπορὰ				Ἐπιφανειακὴ λίπανση				
Ἔτη	Δραχμ. ἀνὰ στρμ.	Δείκτης 1971 = 100	Μεταβολὴ ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔτος βάσεως	Ἔτησια μεταβολὴ	Δραχμ. ἀνὰ στρμ.	Δείκτης 1971 = 100	Μεταβολὴ ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔτος βάσεως	Ἔτησια Μεταβολὴ
1971	20	100,00	—	—	15	100,00	—	—
1972	20	100,00	—	—	15	100,00	—	—
1973	30	150,00	+50,00	+ 50,00	20	133,33	+ 33,33	+ 33,33
1974	45	225,00	+125,00	+ 75,00	30	200,00	+100,00	+ 66,67
1975	60	300,00	+200,00	+ 75,00	50	333,33	+233,33	+133,33
1976	90	450,00	+350,00	+150,00	74	493,33	+393,33	+160,00

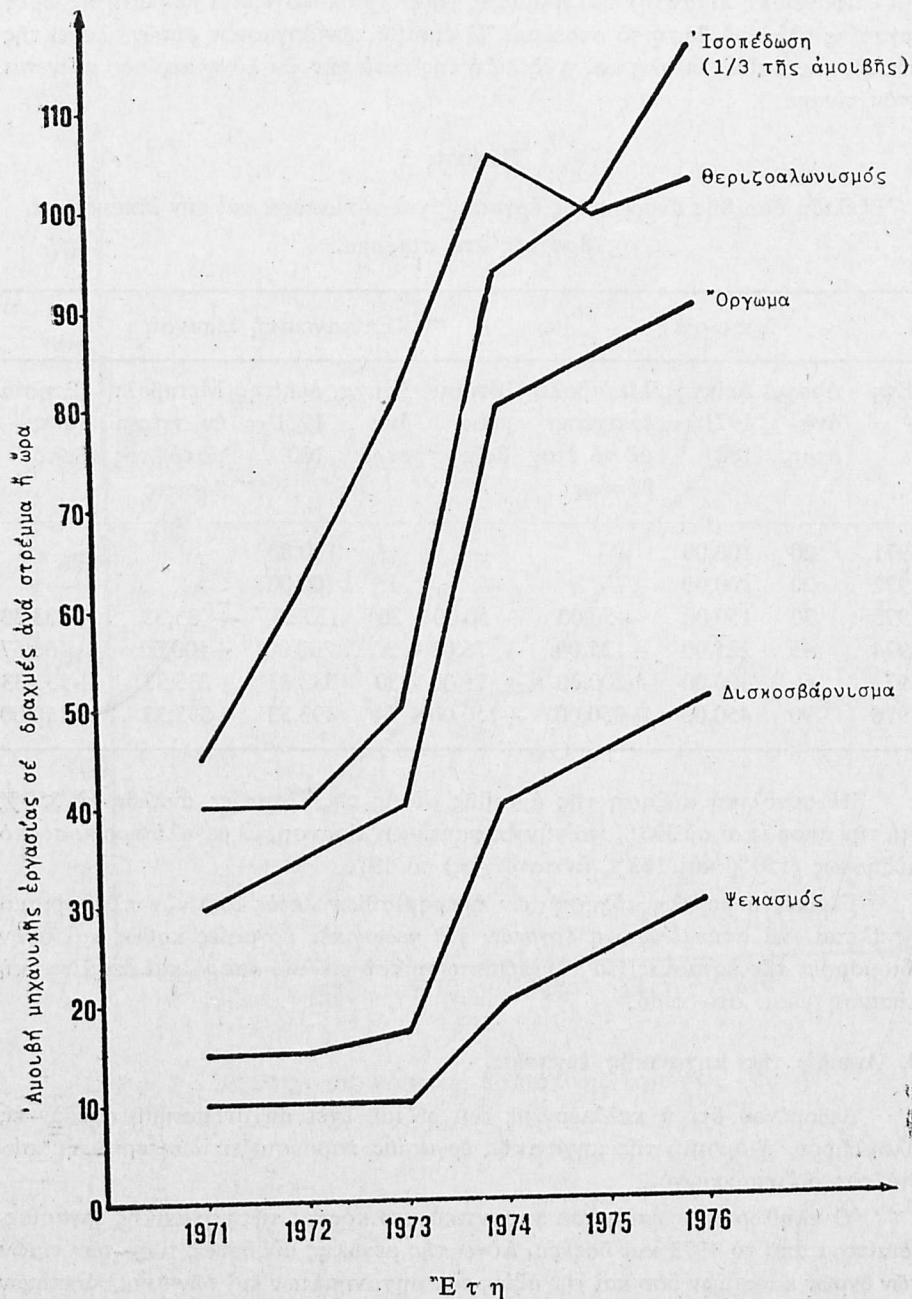
Ἡ συνολικὴ αὐξηση τῆς ἀμοιβῆς αὐτῆς τῆς ἐργασίας ἀνῆλθε σὲ 350% γιὰ τὴν σπορὰ καὶ σὲ 393% γιὰ τὴν ἐπιφανειακὴ λίπανση, μὲ μεγαλύτερο ποσοστὸ αὐξήσεως (150% καὶ 163% ἀντιστοίχως) τὸ 1976.

Γενικά, ἡ μεγάλῃ αὐξηση τῶν ἡμερομισθίων ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πληθωρισμὸ ὀφείλεται καὶ στὴν ἔλλειψη ἐργατῶν γιὰ γεωργικὲς ἐργασίες καθὼς καὶ στὴν ἰδιομορφία τῆς ἐργασίας γιὰ τὴν περίπτωση τοῦ ρυζιοῦ, σπορὰ καὶ ἐπιφανειακὴ λίπανση μέσα στὸ νερό.

3. Ἀμοιβὴ τῆς μηχανικῆς ἐργασίας.

Δεδομένου ὅτι ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ ἔχει μηχανοποιηθῆ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου, ἡ ἀμοιβὴ τῆς μηχανικῆς ἐργασίας παρουσιάζει ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὸν ρυζοπαραγωγό.

Ὁ πληθωρισμὸς ἐπέδρασε σημαντικὰ στὸ κόστος τῆς μηχανικῆς ἐργασίας, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸ 1973 καὶ ὕστερα, λόγω τῆς μεγάλης αὐξήσεως τόσο τῶν τιμῶν τῶν ὑγρῶν καυσίμων ὅσο καὶ τῆς ἀξίας τῶν μηχανημάτων καὶ τῶν ἀνταλλακτικῶν τους.



Σχήμα 3 : Έξελιξη της άμοιβής των κυριότερων ειδών μηχανικής εργασίας.

Πίνακας 4

Ήξέλιξη τής άμοιβής τών κυριωτέρων ειδών μηχανικής έργασίας από τò 1971 ώς τò 1976.

Έτη	Όργωμα		Δισκοβάρνισμα		Ίσπεδέωση		Ψεκασμός		Θερίζωνισμός (1)		
	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά στρμ. 100	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά στρμ. 100	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά ώρα 100	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά στρμ. 100	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά στρμ. 100	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά στρμ. 100	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά στρμ. 100	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά στρμ. 100	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά στρμ. 100	Δραχμ. Δείκτης Έτήσια Μεταβολή ανά στρμ. 100	
1971	30	100,00	—	120	100,00	—	10	100,00	—	45,10	100,00
1972	35	116,67	+ 16,67	15	100,00	—	10	100,00	—	61,95	137,36
1973	40	133,33	+ 16,66	17	113,33	+ 13,33	150	125,00	+ 25,00	80,90	179,38
1974	80	266,67	+ 133,34	40	266,67	+ 153,34	280	233,33	+ 108,33	105,26	233,39
1975	85	283,33	+ 16,66	45	300,00	+ 33,33	300	250,00	+ 16,67	99,41	220,42
1976	90	300,00	+ 16,67	50	333,33	+ 33,33	350	291,67	+ 41,67	102,49	227,25

1. Ό θερίζωνισμός άμείβεται με βάση ένα ώρισμένο ποσοστό έπί τού παραγομένου προϊόντος. Τò ποσοστό αυτό πολλαπλασιάζετρε με την τιμή τού προϊόντος κάθε χρονιάς και έτσι προέκυψε ή άμοιβή τού θερίζωνισμοσού σε δραχμές.

Πίνακας 5

Ήξέλιξη τής τιμής τού σπόρου τών κυριωτέρων ποικιλιών ρυζιού από τò 1971 ώς τò 1976, σε δραχμές ανά χιλιόγραμμα.

Έτη	Ποικιλίες		Stirpe		Razza		Blue-Belle		Ballila		I.S. 5346	
	Τιμή	Δείκτης Έτήσια Τιμής Μεταβολή 1971 = 100	Τιμή	Δείκτης Έτήσια Τιμής Μεταβολή 1971 = 100	Τιμή	Δείκτης Έτήσια Τιμής Μεταβολή 1971 = 100	Τιμή	Δείκτης Έτήσια Τιμής Μεταβολή 1971 = 100	Τιμή	Δείκτης Έτήσια Τιμής Μεταβολή 1971 = 100	Τιμή	Δείκτης Έτήσια Τιμής Μεταβολή 1971 = 100
1971	6,00	100,00	—	7,10	100,00	—	5,30	100,00	—	—	—	—
1972	6,00	100,00	—	6,90	97,18	- 2,82	5,70	107,55	+ 7,55	6,00	100,00	—
1973	7,60	126,67	+ 26,67	7,70	108,45	+ 11,27	7,40	139,62	+ 32,07	7,60	126,67	+ 26,67
1974	12,00	200,00	+ 73,33	14,00	222,22	+ 101,59	18,00	253,52	+ 145,07	11,00	207,55	+ 67,93
1975	12,50	208,33	+ 8,33	13,50	214,29	+ 7,93	16,50	232,29	+ 21,13	12,00	226,42	+ 18,87
1976	13,50	225,00	+ 16,67	14,00	222,22	+ 7,93	17,00	239,44	+ 7,95	13,00	245,28	+ 18,86

Πηγή: Όμοσπονδία Γεωργικών Συνεταιρισμών Θεσσαλονίκης.

Στό σχήμα 3 και στον πίνακα 4 παρουσιάζεται η εξέλιξη της άμοιβης των κυριωτέρων ειδών μηχανικής εργασίας στη ρυζοκαλλιέργεια.

Από τα στοιχεία του πίνακος 4 διαπιστώνεται εύκολα ότι η άμοιβη όλων των ειδών μηχανικής εργασίας υπερδιπλασιάσθηκε και σε όρισμένες περιπτώσεις υπερτριπλασιάσθηκε.

Πράγματι, η συνολική αύξηση της άμοιβης του δργώματος των χωραφιών, από το 1971 ως το 1976 έφθασε τα 200%, του δισκοσβαννίσματος τα 233,33%, της ίσοπεδώσεως τα 191,67%, του ψεκασμού τα 200% και του θεριζοαλωνισμού τα 127,25%. Το μεγαλύτερο ποσοστό αύξήσεως στην άμοιβη όλων των ειδών μηχανικής εργασίας σημειώθηκε το 1974, όπως φαίνεται καθαρά και στο σχήμα 3.

4. Τιμές σπόρου, λιπασμάτων και φαρμάκων.

Η τιμή των παραγωγικών αυτών μέσων παρουσίασε σημαντική αύξηση και ιδιαίτερα εκείνη των γεωργικών φαρμάκων.

Στον πίνακα 5 παρουσιάζεται η εξέλιξη της τιμής των κυριωτέρων ποικιλιών σπόρου ρυζιού από το 1971 ως το 1976.

Μία λεπτομερής εξέταση των στοιχείων του πίνακος αυτού δείχνει ότι η αύξηση της τιμής του σπόρου ανήλθε σε 122,22 - 245,28% ανάλογα με την ποικιλία. Το μεγαλύτερο ποσοστό αύξήσεως σημειώθηκε το 1974.

Από τα λιπάσματα, στο ρύζι χρησιμοποιούνται κυρίως η φωσφορική άμμωνία (16 - 20 - 0) σαν βασικό και η θειική άμμωνία (21-0-0) σαν επιφανειακό. Φάρμακα δεν χρησιμοποιούνται σε μεγάλη κλίμακα στο ρύζι, εκτός από τον θειόχαλκο (γαλαζόπετρα) και τα ζιζανιοκτόνα molinate (δλντραμ) σαν προφυτρωτικό και το propanil που ψεκάζεται επιφανειακά.

Η εξέλιξη των τιμών των λιπασμάτων και των φαρμάκων παρουσιάζεται στον πίνακα 6, από τον οποίο προκύπτει ότι η συνολική αύξηση της τιμής των λιπασμάτων και των φαρμάκων κατά την μελετούμενη περίοδο ανήλθε σε 41,94 - 53,04% και 140,86% αντίστοιχως. Το μεγαλύτερο ποσοστό αύξήσεως, σημειώθηκε το 1974 για τα λιπάσματα (32,26 - 39,13%) και το 1976 για το ζιζανιοκτόνο molinate (99,77%).

Πίνακας 6

Εξέλιξη των τιμών των λιπασμάτων και των φαρμάκων από το 1971 - 76

Έτη	Φωσφορική άμμωνία			θειική άμμωνία			Molinate (δλντραμ)		
	Τιμή δρχ./ χλγ.	Δείκτης τιμής 1971= 100	Έτησια Μετα- βολή	Τιμή δρχ./ χγρ.	Δείκτης τιμής 1971= 100	Έτησια Μετα- βολή	Τιμή δρχ./ χγρ.	Δείκτης τιμής 1971= 100	Έτησια Μετα- βολή
1971	2,30	100,00	—	1,55	100,00	—	183,30	100,00	—
1972	2,30	100,00	—	1,55	100,00	—	183,30	100,00	—
1973	2,30	100,00	—	1,55	100,00	—	221,00	120,57	+20,57
1974	3,20	139,13	+39,13	2,05	132,26	+32,26	221,00	120,57	—
1975	3,20	139,13	—	2,05	132,26	—	221,00	120,57	—
1976	3,52	153,04	+13,91	2,20	141,94	+9,68	441,50	240,86	+99,78

Πηγή: Α.Τ.Ε., 'Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης.

Ἀπὸ τὰ προαναφερθέντα στοιχεῖα προκύπτει ὅτι ἡ αὔξηση τῶν τιμῶν τόσο τῶν λιπασμάτων ὅσο καὶ τῶν φαρμάκων δὲν ἦταν τόσο μεγάλη ὅσο τῶν ἄλλων παραγωγικῶν μέσων. Ἐξαίρεση ἀποτελεῖ μόνο τὸ ζιζανιοκτόνο molinate τοῦ ὁποῦ ἡ τιμὴ τὸ 1976, σχεδὸν διπλασιάσθηκε (αὔξηση 99,77%) ἐν σχέσει μὲ τὴν τιμὴ του τὸ 1975.

III. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΡΥΖΙΟΥ

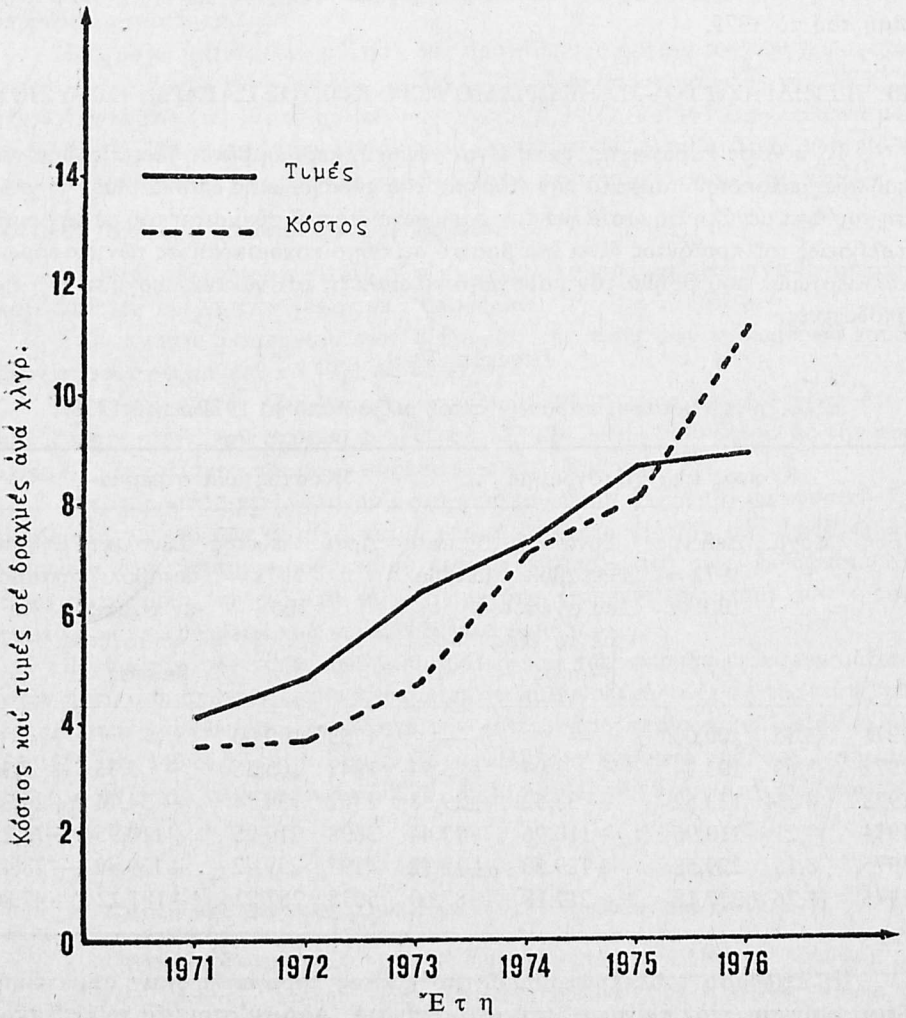
Τὸ κόστος παραγωγῆς, ὅπως εἶναι γνωστό, περιλαμβάνει ὅλες τὶς δαπάνες ποὺ πραγματοποιοῦνται κατὰ τὴν διάρκεια τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας. Ἡ γνώση του ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ τὸν παραγωγὸ διότι ἡ σύγκρισή του μὲ τὴν τιμὴ πωλήσεως τοῦ προϊόντος δίνει ἓνα βασικὸ δείκτη οικονομικότητας τῶν διαφόρων καλλιεργειῶν ποὺ βοηθᾷ τὸν παραγωγὸ νὰ διαλέξη καὶ νὰ καλλιεργήσῃ τὶς πιὸ ἀποδοτικές.

Πίνακας 7

Ἐξέλιξη τοῦ κόστους παραγωγῆς τοῦ ρυζιοῦ ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976.

Ἔτη	Κόστος ἀνὰ χιλιόγραμμα				Κόστος ἀνὰ στρέμμα			
	Δρχμ.	Δείκτης 1971 = 100	Συνολικὴ μεταβολὴ ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔτος βάσεως	Ἐτήσια μεταβολὴ	Δρχμ.	Δείκτης 1971 = 100	Συνολικὴ μεταβολὴ ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔτος βάσεως	Ἐτήσια μεταβολή
1971	3,55	100,00	—	—	1753	100,00	—	—
1972	3,69	103,94	+ 3,94	+ 3,94	1847	105,36	+ 5,36	+ 5,36
1973	4,74	133,52	+ 33,52	+29,58	2362	134,74	+ 34,74	+29,38
1974	7,21	210,96	+110,96	+77,44	3698	210,95	+110,95	+76,21
1975	8,15	229,58	+129,58	+18,62	4197	239,42	+139,42	+28,47
1976	11,26	317,18	+217,18	+87,60	5035	287,22	+187,22	+47,80

Ἡ ἐπίδραση τοῦ πληθωρισμοῦ στὸ κόστος παραγωγῆς ἦταν σημαντικὴ, ὅπως φαίνεται στὸν πίνακα 7 καὶ στὸ σχῆμα 4. Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ πίνακος αὐτοῦ προκύπτει, ὅτι ἡ συνολικὴ αὔξηση τοῦ κόστους παραγωγῆς ἑνὸς χιλιόγραμμου ρυζιοῦ ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976 ἀνῆλθε σὲ 217,18%, δηλαδὴ σὲ διάστημα ἑξ ἑτῶν ὑπερδιπλασιάσθηκε. Τὰ μεγαλύτερα ποσοστὰ αὐξήσεως σημειώθηκαν τὸ 1974 (77,44%) καὶ τὸ 1976 (87,60%). Πρέπει, ὅμως, νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ μεγάλο ποσοστὸ αὐξήσεως τοῦ κόστους παραγωγῆς ἀνὰ χιλιόγραμμα τὸ 1976, ὀφείλεται καὶ στὴ μικρὴ στρεμματικὴ ἀπόδοση τῆς ρυζοκαλλιέργειας κατὰ τὸ ἔτος αὐτό, λόγῳ τῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν.



Σχήμα 4 : Έξελιξη του κόστους παραγωγής και των τιμών του ρυζιού από το 1971 - 1976.

Ἡ συνολικὴ αὐξηση τοῦ κόστους ἢ τῶν παραγωγικῶν δαπανῶν ἀνά στρέμμα, κατὰ τὴν μελετουμένη περίοδο ἀνῆλθε σὲ 187,22%, μὲ μεγαλύτερο ποσοστὸ αὐξήσεως (76,21%) τὸ 1974.

Ἡ ἀνάλυση τῶν δαπανῶν αὐτῶν κατὰ συντελεστή παραγωγῆς (πίνακας 8) δείχνει ὅτι τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ (45,66 - 60,58%), σὲ ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ἔξαιτίας, ἀποτελοῦν οἱ δαπάνες κεφαλαίου. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἡ καλλιέργεια εἶναι ἐντατικὴ ἀπὸ ἀπόψεως κεφαλαίου. Μία πιὸ λεπτομερῆς ἀνάλυσή τους (πίνακας 9) δείχνει ὅτι τὸ ὕψος τους ἐπηρεάζεται σημαντικὰ ἀπὸ τὴν ἀμοιβὴ τῆς μηχανικῆς ἐργασίας, ἀπὸ τὸ ἐνοίκιο τῶν χωραφίων, ἀπὸ τὴν ἀξία τοῦ σπόρου, τῶν λιπασμάτων καὶ τῶν φαρμάκων καὶ ἀπὸ τὴν ἀμοιβὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Μέχρι τὸ 1972 τὴν πρώτη θέση στὴ σύνθεση τῶν παραγωγικῶν δαπανῶν τὴν κατεῖχε ἡ ἀμοιβὴ τῆς μηχανικῆς ἐργασίας ἐνῶ μετὰ τὸ 1973 τὸ ἐνοίκιο τῶν χωραφίων.

Ἡ ἐξέλιξη τῶν διαφόρων κατηγοριῶν δαπανῶν ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976 ἔχει ὡς ἑξῆς :

1. Τὸ ἐνοίκιο τῶν χωραφίων ἀπὸ 400 δραχμὲς ἀνά στρέμμα ἀνῆλθε σὲ 1920 δραχμὲς, αὐξηση 380%, ποὺ προκλήθηκε ἀπὸ τὴν μεγάλη ζήτηση τῶν χωραφίων στὰ ὅποια ἐπιτρέπεται ἡ ρυζοκαλλιέργεια.

2. Οἱ δαπάνες ἀνθρωπίνης ἐργασίας ἀπὸ 346 δραχμὲς ἀνά στρέμμα ἀνῆλθαν σὲ 816 δραχμὲς, αὐξηση 135,84%. Ἡ αὐξηση αὐτὴ ὀφείλεται στὴν μεγάλη ἄνοδο τοῦ κόστους τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Ἐτσι, μολονότι σημειώθηκε μείωση τῶν ὥρων ἐργασίας ἀνά στρέμμα, ἐν τούτοις, οἱ δαπάνες ἀνθρωπίνης ἐργασίας αὐξήθηκαν.

3. Ἡ ἀμοιβὴ τῆς μηχανικῆς ἐργασίας ἀπὸ 424 δραχμὲς ἀνά στρέμμα ἀνῆλθε σὲ 888 δραχμὲς, δηλαδὴ παρουσίασε αὐξηση 109,43%, ποὺ προκλήθηκε, ὅπως προαναφέρθηκε, ἀπὸ τὴν αὐξηση τῆς τιμῆς τῶν ὑγρῶν καυσίμων καὶ τῆς ἀξίας τῶν μηχανημάτων καὶ τῶν ἀνταλλακτικῶν τους.

4. Ἡ ἀξία τοῦ σπόρου, τῶν λιπασμάτων καὶ τῶν φαρμάκων ἀπὸ 324 δραχμὲς ἀνά στρέμμα ἀνῆλθε σὲ 760 δραχμὲς, δηλαδὴ αὐξηση 134,57%, ποὺ προκλήθηκε κυρίως ἀπὸ τὴν αὐξηση τῆς τιμῆς τοῦ σπόρου καὶ τῶν ζιζανιοκτόνων καὶ δευτερευόντως ἀπὸ τὴν αὐξηση τῆς τιμῆς τῶν λιπασμάτων.

5. Οἱ ἄλλες μορφὲς δαπανῶν δηλαδὴ οἱ δαπάνες μονίμου κεφαλαίου καὶ οἱ λοιπὲς δαπάνες αὐξήθηκαν κατὰ 198,36% καὶ 108,76% ἀντιστοίχως.

Γενικά, ἀπὸ τὰ προαναφερθέντα βγαίνει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ μεγάλη αὐξηση τοῦ κόστους παραγωγῆς ρυζιοῦ σὲ διάστημα ἕξι ἐτῶν προκλήθηκε ἀπὸ ἀνάλογη αὐξηση τῶν ἀμοιβῶν ὅλων τῶν στοιχείων ποὺ τὸ συνθέτουν, λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ.

IV. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΤΟΥ ΡΥΖΙΟΥ

Ἡ τιμὴ τοῦ ρυζιοῦ ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976 εἶναι γεγονός ὅτι παρουσίασε μίαν συνεχῆ αὐξηση, τὸ μέγεθος τῆς ὁποίας παρουσιάζεται στὸν πίνακα 10 καὶ στὸ σχῆμα 4.

Πίνακας 8

Συμμετοχή έκαστου συντελεστού παρ αγωγής στις συνολικές παραγωγικές δαπάνες ενός στρέμματος ρυζιού.

Συντελεστές	1971		1972		1973		1974		1975		1976	
	Δραχμές	%	Δραχμές	%	Δραχμές	%	Δραχμές	%	Δραχμές	%	Δραχμές	%
Έδαφος	400	22,82	431	23,34	676	28,62	1.293	34,96	1.360	32,40	1.920	38,13
Έργασια	346	19,74	297	16,08	355	15,03	336	9,09	616	14,68	816	16,21
Κεφάλαιο	1.007	57,44	1.119	60,58	1.331	56,35	2.069	55,95	2.221	52,92	2.299	45,66
Σύνολο	1.753	100,00	1.847	100,00	2.362	100,00	3.698	100,00	4.197	100,00	5.035	100,00

Πίνακας 9

Συμμετοχή και ι αναλογία κάθε κατηγορίας δαπάνης στις συνολικές δαπάνες ενός στρέμματος ρυζιού.

Κατηγορία Δαπάνης	1971		1972		1973		1974		1975		1976	
	Δραχμές	%	Δραχμές	%	Δραχμές	%	Δραχμές	%	Δραχμές	%	Δραχμές	%
Ένοικο έδαφους	400	22,82	431	23,33	676	28,62	1.293	34,96	1.360	32,40	1.920	38,14
Άμοιβή ανθρώπινης έργασιας	346	19,74	297	16,08	355	15,03	336	9,09	616	14,68	816	16,21
Άμοιβή μηχανικής έργασιας	424	24,19	478	25,88	614	26,00	949	25,66	1.017	24,23	888	17,64
Άξια αναλωσίμων ύλικων	324	18,48	353	19,11	373	15,79	620	16,77	614	14,63	760	15,10
Δαπάνες μονίμου κεφαλαίου	122	6,96	127	6,88	164	6,94	277	7,49	305	7,27	364	7,23
Λοιπές δαπάνες	137	7,81	161	8,72	180	7,62	223	6,03	285	6,79	286	5,68
Σύνολο	1.753	100,00	1.847	100,00	2.362	100,00	3.698	100,00	4.197	100,00	5.035	100,00

Πίνακας 10

Ἐξέλιξη τῆς τιμῆς τοῦ ρυζιοῦ ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976 σὲ δραχμὲς ἀνὰ χιλιόγραμμα.

Ἔτη	Τιμὴ	Δείκτης τιμῆς 1971 = 100	Συνολικὴ μεταβολὴ ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔτος βάσεως	Ἐτήσια μεταβολὴ
1971	4,10	100,00	—	—
1972	4,84	118,05	+ 18,05	+18,05
1973	6,37	155,37	+ 55,37	+37,32
1974	7,31	178,29	+ 78,29	+22,92
1975	8,72	212,68	+112,68	+34,39
1976	8,99	219,27	+119,27	+ 6,59

Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ πίνακος 10 προκύπτει ὅτι ἡ συνολικὴ αὐξηση τῆς τιμῆς τοῦ ρυζιοῦ στὴν ἐν λόγω περίοδο ἀνῆλθε σὲ 119,27% μὲ μεγαλύτερο ποσοστὸ αὐξήσεως τὸ 1973 (37,32%) καὶ τὸ 1975 (34,39%).

Συγκρίνοντας τὰ ποσοστὰ αὐξήσεως τιμῶν καὶ κόστους παραγωγῆς ρυζιοῦ (πίνακας 11) διαπιστώνεται ὅτι μέχρι τὸ 1973 τὸ ποσοστὸ αὐξήσεως τῆς τιμῆς τοῦ ρυζιοῦ ἦταν μεγαλύτερο τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ κόστους του. Μετά, ὅμως, συνέβη τὸ ἀντίθετο, δηλαδὴ τὸ ποσοστὸ αὐξήσεως τοῦ κόστους, λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ, ἦταν πολὺ μεγαλύτερο τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τῆς τιμῆς μὲ ἐξαίρεση τὸ ἔτος 1975.

Πίνακας 11

Ἐξέλιξη τῆς αὐξήσεως τιμῶν καὶ κόστους ρυζιοῦ ἀπὸ τὸ 1971 ὡς τὸ 1976.

Ἔτη	Τιμὲς		Κόστος ἀνὰ χλγρ.	
	Δείκτης 1971 = 100	Ἐτήσια μεταβολὴ	Δείκτης 1971 = 100	Ἐτήσια μεταβολὴ
1971	100,00	—	100,00	—
1972	118,05	+18,05	103,94	+ 3,94
1973	155,37	+37,32	133,52	+29,58
1974	178,29	+22,92	210,96	+77,44
1975	212,68	+34,39	229,58	+18,62
1976	219,27	+ 6,61	317,18	+87,60

Τέλος, ή μεγάλη διαφορά μεταξύ κόστους και τιμής τὸ 1976 ὀφείλεται κυρίως στήν μικρή στρεμματική ἀπόδοση τῆς καλλιέργειας λόγω τῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν και δευτερευόντως στήν αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς. Ἡ διαφορά αὐτή εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τὴν ζημία τῶν ρυζοπαραγωγῶν ή ὁποία ἔφθασε τις 2,27 δραχμές ἀνά χιλιόγραμμα.

V. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ.

Τὸ εισόδημα¹ τῶν ρυζοπαραγωγῶν ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀξία τοῦ ρυζιοῦ. Ἐπομένως, τὸ ὕψος του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν στρεμματική ἀπόδοση τῆς καλλιέργειας και τὴν τιμὴ πωλήσεώς του, δηλαδή

$$E = \Pi \cdot T$$

ὅπου :

E = εισόδημα, Π = ποσότητα ρυζιοῦ ποὺ ἔχει παραχθῆ, και T = τιμὴ πωλήσεως τοῦ ρυζιοῦ.

Ἡ μέση στρεμματική ἀπόδοση τοῦ ρυζιοῦ κυμάνθηκε στὰ αὐτὰ περίπου ἐπίπεδα καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ἐξαετίας με ἐξαιρεση τὸ ἔτος 1976 (πίνακας 12), κατὰ τὸ ὁποῖο ή ἀπόδοση ἦταν μικρή, λόγω τῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν.

Πίνακας 12

Ἐξέλιξη εισοδημάτων ρυζοπαραγωγῶν κατὰ τὴν περίοδο 1971 - 1976.

Ἔτη	Παραγωγή σὲ χγρ/στρ.	Τιμὴ σὲ δρχ. /χγρ.	Συνολικὸ Εἰσόδημα	Δείκτης εἰσοδήμ. 1971=100	Συνολικὴ μεταβολὴ ἐν σχέσει με τὸ ἔτος βάσεως	Ἐτήσια μεταβολὴ
1971	499	4,10	2.046	100,00	—	—
1972	504	4,84	2.439	119,21	+ 19,21	+19,21
1973	502	6,37	3.198	156,30	+ 56,30	+37,09
1974	514	7,31	3.757	183,63	+ 83,63	+27,33
1975	515	8,72	4.491	219,50	+119,50	+35,87
1976	464	8,99	4.171	203,86	+103,76	-15,74

1. Ἐδῶ δταν λέμε εισόδημα ἐννοοῦμε τὴν ἀκαθάριστη πρόσοδο, δηλαδή τὸ γινόμενο τῆς ποσότητος τοῦ προϊόντος ποὺ ἔχει παραχθῆ ἐπὶ τὴν τιμὴ πωλήσεως.

Ἀντίθετα οἱ τιμές στὴν ἴδια περίοδο παρουσίασαν σημαντικὴ αὔξηση. Συνεπῶς ἡ συνολικὴ αὔξηση τοῦ εισοδήματος κατὰ τὴν ἐν λόγω περίοδο ὀφείλεται κυρίως στὴν αὔξηση τῆς τιμῆς τοῦ ρυζιοῦ.

Τέλος, συγκρίνοντας τὸ εισόδημα ἀνὰ στρέμμα (πίνακας 12) μὲ τὶς παραγωγικὲς δαπάνες ἀνὰ στρέμμα (πίνακας 7) διαπιστώνουμε ὅτι μέχρι τὸ 1973 ἡ αὔξηση τοῦ εισοδήματος ἦταν μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν αὔξηση τοῦ κόστους, ἐνῶ ἀπὸ τὸ 1974 καὶ μετὰ συνέβη τὸ ἀντίθετο, λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ, δηλαδὴ τὸ ποσοστὸ αὐξήσεως τοῦ κόστους ἦταν πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ ποσοστὸ αὐξήσεως τοῦ εισοδήματος μὲ ἐξαίρεση τὸ ἔτος 1975.

VI. ΠΕΡΙΛΗΨΗ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ὁ βασικὸς σκοπὸς τῆς μελέτης αὐτῆς ἦταν νὰ διερευνηθῆ πῶς ὁ πληθωρισμὸς ἐπηρέασε τὶς τιμές τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς, τὸ κόστος παραγωγῆς καὶ τὶς τιμές ρυζιοῦ καὶ συνεπῶς τὰ εισοδήματα τῶν παραγωγῶν ρυζιοῦ. Τὰ στοιχεῖα στὰ ὁποῖα βασίσθηκε ἡ ἀνάλυση ἔχουν ληφθῆ ἀπὸ 83 γεωργικὲς ἐκμεταλλεύσεις, 7 Κοινοτήτων (Ἅγιος Ἀθανάσιος, Ἄδενδρο, Καλοχώρι, Κύμινα, Ν. Μάλγαρα, Νέα Ζωὴ καὶ Πύργος) τοῦ Νομοῦ Θεσσαλονίκης γιὰ τὰ ἔτη 1971 - 1974 καὶ ἀπὸ 47 ἐκμεταλλεύσεις 4 Κοινοτήτων (Καλοχώρι, Κύμινα, Ν. Μάλγαρα καὶ Πύργος) γιὰ τὰ ἔτη 1975 καὶ 1976.

Ἀπὸ τὴν ἀνάλυση τῶν στοιχείων προέκυψε ὅτι οἱ τιμές καὶ οἱ ἀμοιβές τῶν παραγωγικῶν συντελεστῶν καθὼς καὶ τὸ κόστος παραγωγῆς ρυζιοῦ υπερδιπλασιάσθηκαν, ἐνῶ ἡ αὔξηση τῆς τιμῆς του στὸ αὐτὸ χρονικὸ διάστημα ἦταν κατὰ πολὺ μικρότερη, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴ μείωση τοῦ εισοδήματος τῶν ρυζοπαραγωγῶν.

Ἀναλυτικώτερα, ἡ ἐξέλιξη τῶν τιμῶν τῶν κυριωτέρων παραγωγικῶν συντελεστῶν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς μελετηθείσης περιόδου (1971 - 76) ἔχει ὡς ἑξῆς :

1. Τὸ ἐνοίκιο τῶν χωραφιῶν ἀπὸ 400 δραχμὲς ἀνὰ στρέμμα ἀνῆλθε σὲ 1920 δραχμὲς, δηλαδὴ αὐξήθηκε κατὰ 380%.
2. Ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας ἀπὸ 150 δραχμὲς/8ωρο ἀνῆλθε σὲ 500 δραχμὲς/8ωρο, αὔξηση 233,33%.
3. Ἡ ἀμοιβὴ τῆς μηχανικῆς ἐργασίας αὐξήθηκε κατὰ 191,67 - 291,67 %.
4. Ἡ αὔξηση τῆς τιμῆς τοῦ σπόρου ἀνῆλθε σὲ 122,22 - 145,28%, τῶν λιπασμάτων 41,94 - 53,04% καὶ τοῦ ζιζανιοκτόνου molinate, τὸ ὁποῖο κυρίως χρησιμοποιεῖται στὴ ρυζοκαλλιέργεια, σὲ 140,86%.

Ἡ ὑπερβολικὴ αὐτὴ αὔξηση τῶν τιμῶν καὶ τῶν ἀμοιβῶν ὄλων τῶν παραγωγικῶν συντελεστῶν εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ἀνάλογη αὔξηση καὶ τοῦ κόστους παραγωγῆς. Πράγματι, τὸ ἀνὰ χιλιόγραμμα κόστος παραγωγῆς κατὰ τὴν ἐν λόγω περίοδο αὐξήθηκε κατὰ 217,18%, ἐνῶ τὸ ἀνὰ στρέμμα κόστος αὐξήθηκε κατὰ 187,22%. Ἡ διαφορὰ αὐτῆ τῶν ποσοστῶν αὐξήσεως ὀφείλεται στὸ ὅτι τὸ ἀνὰ χιλιόγραμμα κόστος παραγωγῆς ἐπηρεάζεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόδοση τῆς καλλιέργειας.

Ἡ ἀνάλυση τῶν παραγωγικῶν δαπανῶν κατὰ συντελεστή παραγωγῆς, ἔδειξε ὅτι τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ (45,66 - 60,58%) σὲ ὄλη τὴν διάρκεια τῆς ἔξαιτίας ἀποτελοῦν οἱ δαπάνες κεφαλαίου, γεγονός πού σημαίνει ὅτι ἡ ρυζοκαλλιέργεια παρουσιάζεται ἐντατικῶς ἀπὸ ἀπόψεως κεφαλαίου.

Ἡ τιμὴ τοῦ ρυζιοῦ στὴν ἴδια χρονικὴ περίοδο παρουσίασε συνεχὴ αὔξηση πού ἀνῆλθε συνολικὰ σὲ 119,27%, πλὴν ὅμως ἦταν κατὰ πολὺ μικρότερη τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ κόστους παραγωγῆς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔχουμε δυσμενεῖς ἐπιδράσεις στὸ εἰσόδημα τῶν ρυζοπαραγωγῶν. Πράγματι, ὅπως ἔδειξε ἡ ἀνάλυση, μετὰ τὸ 1973 τὸ ποσοστὸ αὐξήσεως τοῦ κόστους παραγωγῆς ρυζιοῦ ἦταν πολὺ μεγαλύτερο τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τῆς τιμῆς του (ἔξαιρηση τὸ 1975), μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ζημιὰ τῶν ρυζοπαραγωγῶν, ἡ ὁποία τὸ 1976 ἔφθασε τὶς 2,27 δραχμὲς ἀνὰ χιλιόγραμμο.

Τὸ βασικὸ συμπέρασμα ἀπὸ τὴν παραπάνω ἀνάλυση εἶναι ὅτι ὁ πληθωρισμὸς πού ἐπληξε τὴν χώρα μας τὰ τελευταῖα χρόνια προκάλεσε μιὰ σημαντικὴ αὔξηση τοῦ κόστους παραγωγῆς τοῦ ρυζιοῦ πού δὲν συνοδεύθηκε ἀπὸ ἀνάλογη αὔξηση τῆς τιμῆς του, μὲ συνέπεια τὴν μείωση τῶν καθαρῶν εἰσοδημάτων τῶν ρυζοπαραγωγῶν.

Γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν αὐτὴν τὴν κατάσταση (μείωση εἰσοδημάτων) οἱ καλλιεργητὲς ρυζιοῦ μποροῦν νὰ δράσουν πρὸς δύο γενικὲς κατευθύνσεις, δηλαδή : (α) ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά νὰ προσπαθήσουν νὰ μειώσουν τὸ κόστος παραγωγῆς ρυζιοῦ, ὥστε μὲ δεδομένη τιμὴ νὰ ἐπιτύχουν ὑψηλότερο καθαρὸ εἰσόδημα καὶ (β) ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά νὰ ἐπιδιώξουν τὴν αὔξηση τῆς τιμῆς ρυζιοῦ, ὥστε μὲ δεδομένο κόστος παραγωγῆς του νὰ ἐπιτύχουν μεγαλύτερο καθαρὸ εἰσόδημα.

Ἡ μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς εἶναι δυνατὴ εἴτε ἔμμεσα, δηλαδή μὲ τὴν αὔξηση ὀρισμένων κατηγοριῶν δαπανῶν (π.χ. λίπανση, βελτιωμένες ποικιλίες σπόρου κλπ.), οἱ ὁποῖες προκαλοῦν αὔξηση τῆς ἀποδόσεως ταχύτερη τῆς αὐξήσεώς τους, εἴτε ἄμεσα, δηλαδή μὲ τὴν μείωση ὀρισμένων κατηγοριῶν δαπανῶν (π.χ. ὀργῶματα, δισκοσβαρνίσματα κλπ.) στὸ χαμηλότερο δυνατὸ ἐπίπεδό τους, ὄχι ὅμως κάτω ἀπὸ αὐτὸ πρὸς ἀποφυγὴ ἀρνητικῆς ἐπιδράσεως στὴν ἀπόδοση. Ὅλα αὐτὰ μποροῦν νὰ ἐπιτευχθοῦν μὲ τὴν σωστὴ καὶ ὀρθολογικὴ ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς ρυζιοῦ ἡ ὁποία θὰ ἔχη σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ἀποφυγὴ πραγματοποιήσεως ἀσκόπων δαπανῶν.

Ἐπίσης, τὸ κόστος παραγωγῆς μπορεῖ νὰ μειωθῆ σημαντικὰ μὲ τὴν συνεργασία τῶν παραγωγῶν πού καλλιεργοῦν μικρὲς ἐκτάσεις καὶ τῶν ὁποίων τὰ χωράφια βρίσκονται κοντά, γιὰ τὴν ἐκ περιτροπῆς ἐπιτήρηση τοῦ νεροῦ καὶ προστασία τῆς καλλιεργείας ἀπὸ τὰ πτηνὰ (σπουργίτια κλπ.). Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ ἐλαττωθῆ σημαντικὰ ἡ καταβαλλομένη ἀνθρωπίνη ἐργασία καὶ συνεπῶς τὸ κόστος παραγωγῆς.

Ἡ αὔξηση τῆς τιμῆς ρυζιοῦ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῆ μὲ δύο τρόπους : (1) εἴτε μὲ τὴν αὔξηση τῆς λιανικῆς τιμῆς ρυζιοῦ, ὅποτε ἓνα μέρος αὐτῆς τῆς αὐξή-

σεως μπορεί να περιέλθῃ στους παραγωγούς, (2) εἴτε μὲ τὴν μείωση τῶν «ἐμπορικῶν περιθωρίων» (κόστος ἐμπορίας σὺν κέρδος ἐμπόρων) χωρὶς νὰ μεταβληθῆ ἡ λιανικὴ τιμὴ ρυζιοῦ. Ὁ πρῶτος τρόπος εἶναι οὐσιαστικὰ θέμα κυβερνητικῆς πολιτικῆς, ἐνῶ ὁ δεῦτερος τρόπος εἶναι θέμα καλύτερης ὀργανώσεως τῆς ἐμπορίας ρυζιοῦ καὶ ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς παραγωγούς.

Σὲ μιὰ ἔντονη πληθωριστικὴ περίοδο ὅπου τὰ μικρὰ καταναλωτικὰ εἰσοδήματα πλήττονται σημαντικὰ (ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἄλλωστε πραγματοποιεῖται κατανάλωση ρυζιοῦ σὲ μεγάλο βαθμὸ) ἢ πιὸ σωστὴ στρατηγικὴ ἀξίσεως τῶν καθαρῶν εἰσοδημάτων τῶν ἀγροτῶν, γενικά, εἶναι ἡ μείωση τῶν ἐμπορικῶν περιθωρίων μὲ τὴν βοήθεια μιᾶς ἀποδοτικῆς ὀργανώσεως τῆς ἐμπορίας τῶν προϊόντων τους καὶ ἡ μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς τῶν προϊόντων μὲ τὴν βοήθεια ὀρθολογικῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. G. Coda - Nunziante : Effeto delle variazioni dei prezzi dei prodotti e dei fattori produttivi sui redditi agricoli. *Rivista di Economia Agraria*, n. 3 - 4/1975.
2. Καμενίδης, Χ., Κουτογλίδης Χ., «Ἡ παραγωγικότητα τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς τοῦ ρυζιοῦ στὸν Νομὸ Θεσσαλονίκης. Γεωργοοικονομικὴ Ἐπιθεώρησις, Τόμος 11, τεύχος 2, Ἰούλιος 1975.
3. Keiser, N.F., «Macroeconomics», Random House, New York 1971, Chapters 21, 22 and 23.
4. Κιτσοπανίδη Γ., Ψυχουδάκη Α., «Οἰκονομικότης καὶ παραγωγικότης ὀρυζοκαλλιέργειας». Θεσσαλονικὴ 1975.
5. Kohls, R.L. and Downey, W.D., «Marketing of Agricultural Products», 4th edition, The Macmillan Company, 1972, Chapter 7.
6. Lindauer, John, «Macroeconomics», 2nd edition, John Wiley and Sons, Inc., New York 1971, Chapter 16.
7. Shepherd, G.S. and Futrell, G.A., «Marketing Farm Products», 5th edition, The Iowa State University Press chapters 18, 19, 20 and 21.